

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Provinciaal beeld voortgang RES'en 2025

Geachte statenleden,

Eerder dit jaar hebben wij de voortgangsrapportages van de zeven Zuid-Hollandse Regionale Energie Strategieën (RES'en) met uw Staten gedeeld [[PZH-2025-876148432](#) / [PZH-2025-876148432](#)]. De regio's hebben deze rapportages ingediend bij het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (NP RES).

Wij hebben de rapportages van de afzonderlijke regio's bij elkaar gelegd om een beeld te kunnen krijgen hoe de hele provincie ervoor staat. In deze brief delen we onze conclusies en onze plannen voor het vervolg van de RES'sen. In deze reflectie willen wij ook graag de [NP RES Foto van juli 2025](#) betrekken. NP RES biedt twee keer per jaar een blik op waar de 30 RES-regio's staan op weg naar 2030. De laatste stand van zaken is gepubliceerd op 3 juli 2025.

Naast een algemeen beeld over de voortgang van de RES'en, reageren we ook op de inbreng van de RES-regio's Holland Rijnland, Midden-Holland en Drechtsteden. De gemeentelijke inbreng vanuit deze RES-regio's m.b.t. de concept uitkomsten van de Omgevingseffectrapportage (OER) Windenergie betrekken wij bij de reactie aan de RES-regio's.

Algemeen beeld van de voortgangsrapportages

In heel Nederland werken regio's steeds meer samen aan verschillende onderdelen van de energietransitie. Het gaat niet meer alleen om het opwekken van schone energie zoals zon en wind, maar ook om andere energiethema's. De samenwerking binnen de RES-regio's in Zuid-Holland verandert steeds meer van losse samenwerkingsverbanden naar meer structurele, bestuurlijk vastgestelde energieregio's met betrekking tot de Energieraad. De verandering is zichtbaar bij zowel de warmtetransitie als bij de thema's elektriciteitsopwekking en energiesysteem van de toekomst. De uitdagingen zijn fors: netcongestie, bestuurlijke versnippering en de noodzaak tot betere bewonersparticipatie en financiering. De komende jaren zullen in het teken staan van uitvoering, governance-vernieuwing en het opstellen van concrete uitvoeringsagenda's richting 2030. We lichten de volgende thema's uit in deze brief:

- de governance van de RES'sen
- de maatschappelijke kant van de energietransitie
- de warmtetransitie
- het doelbereik elektriciteit van de RES-biedingen

- de omgevingseffectrapportage Wind; inclusief de reacties hierop vanuit de RES-regio's
- een doorkijk naar de komende jaren

Governance van de RES'en en verbreding naar warmte & energiesysteem

NP RES signaleert dat de RES'en zich verbreden. De RES'en zetten zich in toenemende mate in op duurzame warmte, op de samenhang in het energiesysteem en op de samenhang tussen energiesysteem en andere (ruimtelijke) thema's, zoals wonen, werken en mobiliteit. Ook kijken de RES'en vaker naar het lokaal en regionaal in balans brengen van vraag en aanbod van energie. NP RES constateert ook dat de regio's behoefte hebben aan een nieuwe gezamenlijke stip op de horizon: een gebiedsgerichte uitwerking van de opgave voor de decentrale ontwikkeling van het energiesysteem.

In de [Kamerbrief decentrale ontwikkelingen energiesysteem](#) van 18 juni 2025 geeft het kabinet aan dat ze de rollen van RES-regio's en energyboards (in Zuid-Holland de Energieraad) tegen het licht houden, zodat deze op termijn aansluiten bij de decentrale ontwikkelingen in het energiesysteem. Het doel van het kabinet is om in te zetten op regionale samenwerking en geen nieuwe bestuurslaag te creëren. Op deze wijze geeft het kabinet invulling aan de motie Erkens over opheffen van de RES'en. De verdere uitwerking vindt plaats in samenwerking met medeoverheden, netbeheerders en maatschappelijke partners binnen het kader van de Interbestuurlijke Samenwerkingsagenda (ISA).

Wij vinden het positief dat RES'en zich op het bredere energiethema richten. In de meeste RES'en (met uitzondering van de twee RES'en, waar de RES-samenwerking zich beperkt tot één gemeente, waterschappen en provincie) betekent dit dat de gemeenten de kennis en expertise met betrekking tot energie aan het bundelen zijn. Gemeenten halen hierdoor makkelijker de benodigde expertise in huis en behalen efficiencyvoordelen, bijvoorbeeld door samen te werken aan een regionaal programma voor zon op veld, door de basis van het Warmteprogramma gezamenlijk op te zetten of door de systematiek voor de benodigde milieueffectrapportages onderling af te stemmen.

De ontwikkelingen in de RES'en roepen wel vragen op rondom de governance van de RES. De provincie is bijvoorbeeld geen onderdeel van de samenwerking in Holland Rijnland. Ook heeft het Rijk de provincie bij de warmtetransitie en het energiesysteem andere taken en verantwoordelijkheden gegeven dan bij kernenergie, windenergie en zonne-energie.

Om die redenen zijn we vooruitlopend op de invulling van de rollen van RES'en en Energieraad vanuit het Rijk hierover in gesprek met de RES-partners. Gemeenten geven aan veel waarde te hechten aan de gelijkwaardige samenwerking binnen de RES, terwijl de provincie aandacht vraagt voor de verschillen in rollen en verantwoordelijkheden tussen gemeenten en provincie. Ook vinden wij de besluitvorming binnen de RES een aandachtspunt. De provincie is namelijk niet enkel partner binnen de RES, maar heeft ook een kaderstellende en toetsende rol vanuit het Omgevingsrecht. Dat levert geregeld vragen op over onder andere de betekenis van instemming van de provincie en de vraag of er namens de RES een zienswijze ingediend kan worden.

De maatschappelijke kant van de energietransitie

Naast de verbreding van onderwerpen waar de RES-regio's zich op richten, zien we ook dat er meer aandacht uitgaat naar de maatschappelijke kant van de energietransitie. De RES-regio Goeree-

Overflakkee bijvoorbeeld, werkt aan het toekomstig energiesysteem volgens de principes van de Wereld van B (visie op een duurzaam energiesysteem dat draait om lokale opwek, publieke waarden en samenwerking) en betreft daar nadrukkelijk de publieke waarden in die ook zijn opgenomen in het Nationaal Plan Energiesysteem. Wij kijken met interesse hoe in deze en andere regio's de gesprekken hierover verlopen.

Warmtetransitie

Op het gebied van warmtetransitie zijn grote stappen gezet. Zoals de erkenning door het Rijk van het landelijk belang van de warmtetransitie in de provincie Zuid-Holland door de toekennen van de MIEK-status (Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat) aan het [Integraal Warmtesysteem Zuid-Holland](#). Tegelijkertijd zijn de randvoorwaarden vanuit het Rijk voor de warmtetransitie nog niet op orde. Dit is een belangrijke oorzaak voor de trage voortgang van de warmtetransitie. Deze is nog steeds onvoldoende om de tussendoelen voor 2030 te behalen.

Doelbereik RES-biedingen elektriciteit

De NP RES foto constateert dat nationaal, regionaal en lokaal beleid uitgaat van doorgroei van duurzame opwek op land om te kunnen blijven wonen, werken en verplaatsen. De afgesproken RES-ambities staan echter onder druk. Wind- en zonprojecten vallen volgens NP RES stil in planvorming en uitvoering door gebrek aan investeringszekerheid, netcongestie, mis- en desinformatie, de aangescherpte voorkeursvolgordes zon, milieunormering wind en zorgen over de impact van duurzame opwek.

Wij herkennen het beeld dat NP RES schetst. Er is nog steeds voortgang, maar er komen te weinig nieuwe projecten bij om alle RES-doelen in Zuid-Holland te halen. Ook constateren we dat er bestuurlijke/politieke en maatschappelijke weerstand bestaat tegen wind- en zonprojecten. Daardoor is de kans groter dat sommige plannen niet doorgaan of slechts deels worden uitgevoerd.

Omgevingseffectrapportage Wind

Het doel van de RES-regio's is om in 2030 6,3-6,8 terawattuur (TWh) elektriciteit op te wekken met zon op dak, zon op veld en wind op land. Een aantal RES-regio's heeft hun RES-bod gehaald of ligt goed op schema. Er zijn echter ook regio's die dreigen hun RES-bod voor 2030 niet te halen. Als handreiking heeft de provincie daarom in april 2024 de Routekaart RES vastgesteld. De Routekaart RES beschrijft per RES-regio de ruimtelijke aanpak om het RES-bod te kunnen realiseren.

Voor RES-regio's Drechtsteden, Midden-Holland en Holland Rijnland heeft de provincie een OER uitgevoerd. In de OER is onderzocht waar er ruimtelijke mogelijkheden liggen voor windenergie in deze regio's. Uit de resultaten van de OER zijn twaalf technisch best beoordeelde gebieden naar voren gekomen.

Tijdens een technische sessie op 27 juni jongstleden zijn uw Staten geïnformeerd over de tussenuitkomsten van de Routekaart RES en de concept resultaten van de OER. De conceptresultaten van de OER zijn in juli tevens gedeeld met de betreffende RES-regio's. Per RES-regio is gereageerd op de conceptresultaten van de OER. Mede op basis van de inbreng van de RES-regio's hebben we de technisch best beoordeelde gebieden een plek gegeven in de voorgestelde [Omgevingsvisie](#) (vanaf

paragraaf 3.1.1) en in het voorgestelde [Omgevingsprogramma](#). In de [definitieve Omgevingseffectrapportage](#) is windenergie opgenomen in hoofdstuk 10.

Midden-Holland

De gemeenten in de RES Midden-Holland geven in hun reactie aan dat zij een breed palet aan projecten in uitvoering of voorbereiding heeft om het RES-bod te halen. Wij merken daarbij op dat er weliswaar enkele veelbelovende plannen in ontwikkeling zijn, maar dat er vooralsnog weinig zichtbare voortgang is. Aanvullend verzoekt de regio om nog drie locaties mee te nemen in de OER. De locaties die worden aangedragen zijn grotendeels afgefallen vanwege negatieve beoordelingen — onder andere vanwege de aanwezigheid van weidevogels.

Holland-Rijnland

De gemeenten in de RES Holland-Rijnland geven in hun reactie aan dat een deel van het RES-bod kan worden ingevuld met zonne-energie, dat een integrale gebiedsaanpak gewenst is en dat een herijking van het RES-bod op termijn wenselijk lijkt. Wij merken daarbij op dat de invulling met zonne-energie vooralsnog slechts beperkt is onderbouwd met concrete projecten. Wij onderschrijven het belang van een integrale gebiedsuitwerking, maar zien tegelijkertijd dat de realisatie van grootschalige opwek nog achterblijft. Ook is nog niet duidelijk wat de Lokale Energie Strategieën van 2023 precies betekenen. Een herijking van het RES-bod achten wij daarom op dit moment niet aan de orde.

Drechtsteden

De gemeenten in de RES Drechtsteden werken voortvarend aan het realiseren van het regionale bod. Met de huidige aanpak gaan zij er vanuit het RES-bod te realiseren. Een van de technisch best beoordeelde gebieden ligt in deze RES-regio en is in de ontwerp Herziening Omgevingsbeleid 2025 opgenomen in de Omgevingsvisie. Provincie en RES-regio blijven ook de komende jaren constructief met elkaar in gesprek om kansen voor duurzame opwek in deze de RES Drechtsteden te benutten.

Vervolgproces

De herziening van het Provinciaal Omgevingsbeleid 2025 ligt ter inzage van 4 november tot en met 15 december 2025. Gedurende deze periode is het mogelijk om een zienswijze in te dienen. Het opnemen van zoekgebieden voor windenergie in de Omgevingsvisie betekent niet dat er direct windturbines geplaatst worden. Verdere keuzes hierover worden samen met de RES-regio en betrokken partners gemaakt. Pas als specifieke locaties in de Omgevingsverordening worden opgenomen, kunnen gemeenten vergunningen verlenen.

Na de definitieve vaststelling van deze herziening start het vervolgproces: de modulaire Herziening Energietransitie. De provincie werkt hierin nauw samen met de RES-regio's om te bepalen welke zoekgebieden uitgewerkt kunnen worden tot concrete locaties voor windenergie. Deze locaties worden vervolgens opgenomen in de Omgevingsverordening. De OER biedt voldoende aanknopingspunten om alternatieve of aanvullende gebieden voor windenergie voor te dragen.

Wij willen hierover de komende periode met de regio's in gesprek en vragen de RES-regio's om in hun zienswijze aandacht te besteden aan een verdere kwantitatieve uitwerking van hun reactie op en concept resultaten van de OER, en hun voorkeur voor uit te werken zoekgebieden. In eerste instantie

maken de RES-partners samen keuzes over de invulling van de opgave met wind- en zonne-energie en over de verdeling van de opgave over de RES-regio.

Wij roepen de RES-regio's op om hun reactie op de concept resultaten van de OER goed onderbouwd uit te werken en dit zoveel mogelijk mee te nemen in hun zienswijze. Mocht dit niet haalbaar zijn, dan krijgen de RES-regio's zes weken extra tijd na de terinzagelegging, tot 30 januari, voor de kwantitatieve en kwalitatieve onderbouwing van plannen of voorstellen. Wij kunnen deze uitwerking dan meenemen in het definitieve voorstel voor zoekgebieden die vanaf de tweede helft van 2026 verder doorontwikkeld worden.

Tot slot benadrukken we het belang van blijvende samenwerking en een gezamenlijke, realistische koers om de energietransitie in de provincie Zuid-Holland verder te brengen. De komende periode willen wij daarom afspraken maken over hoe provincie en RES-regio's tot een ontwikkelstrategie voor de benodigde zoeklocaties windenergie komen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

Bijlagen

- Bijlage 1 RES-voortgangsrapportages 2025 duiding per thema
- Bijlage 2 RES-voortgangsrapportages 2025 duiding per regio
- GS brief aan regiogemeenten RES Holland Rijnland inzake bestuurlijke inbreng OER windenergie
- GS brief aan regiogemeenten RES Midden Holland inzake bestuurlijke inbreng OER windenergie
- GS brief aan regiogemeenten RES Drechtsteden inzake bestuurlijke inbreng OER windenergie